

EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ İNOVATİF DEĞİŞİMLERE YÖNELİK İLKÖĞRETİM OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ (GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ)

Öğr. Gör. Gökçe Özdemir
Gaziantep Üniversitesi
gozdemir@gantep.edu.tr

Okt. Tuba Aydın
Zirve Üniversitesi
tuba.aydin@zirve.edu.tr

Öğrt. Aykar Tekin Bozkurt
Mareşal Fevzi Çakmak İ.Ö.O.
mattek85@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin eğitim sistemindeki inovatif değişimlere yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modelindedir. Çalışma grubunu Gaziantep ili Şahinbey ve Şehitkâmil ilçelerinde görev yapan ilköğretim okul yöneticileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu, amaçlı örneklem seçim yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesine göre belirlenmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde ise nitel araştırma analizlerinde kullanılan betimsel ve içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Bu araştırmada eğitim sistemimizdeki inovatif değişimlerin zamanında, alt yapısı önceden düşünülerek, uzun vadeli stratejik planlar doğrultusunda ve katılımcı bir politika güdülerek yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul yöneticileri, değişim, inovatif değişim.

OPINIONS OF THE ADMINISTRATIVES WHO ARE WORKING IN STATE ELEMANTARY SCHOOLS ABOUT THE INNOVATIVE CHANGINGS IN EDUCATION SYSTEM (GAZİANTEP SAMPLE)

Abstract

In this research, it is aimed to find out the opinions of the administratives' who are working in state elementary schools. The reseach is in the design of case study which is a model of qualitative research. Working group is the administratives in state schools in Şehitkamil and Şahinbey towns of Gaziantep. Working group is determinded as maximum variation sampling method among purposeful sampling methods. Datas are gathered by semi-structured interview technique. On data analysing, descriptive and content analysis methods are used among qualitative research analysis. In this research, it is found that the innovative changings in our education systems should be done on time, thought its background before , done on the line of long-term planning, and carried out by motivating by participative management politics.

Key Words: School administratives, changings, innovative changings.

GİRİŞ

Ülkelerin, toplumsal yaşam düzenlerini sürdürebilmeleri, ekonomik, sosyal, kültürel, teknolojik ve bilimsel değişimlerle uyumlu olabilmeleri için toplumsal sistemlere sahip olmaları gerekmektedir. Bu toplumsal sistemlerin işlevlerini en iyi şekilde yerine getirilebilmeleri için ise, nitelikli insan gücünü yetiştirebilecek eğitim sistemine ihtiyaç vardır. Eğitim sistemleri ülkelerin kendi toplumsal dinamiklerinin yanı sıra bilimsel ve

teknolojik gelişmeler ile küreselleşme, ülkelerarası ekonomik ve siyasi oluşumlar gibi çeşitli alanlardaki değişimlerden etkilenirler. Dolayısıyla, her ülke, eğitim sistemini çeşitli alanlarda meydana gelen bu değişimlere uyarılma çabası içerisindedir. Nitekim Şişman ve Taşdemir (2008) sürekli değişen, dinamik bir dünyada, eğitim ve okul sistemlerinin, birtakım değişme ve yeniliklerden etkilenmesinin kaçınılmaz olduğunu ve bu nedenle özellikle geçen yüzyılın son çeyreğinde birçok ülkede eğitim ve okul sistemlerinde yeniden yapılanma konusunda çalışmalar yapıldığını belirtmektedirler. Benzer şekilde, George, White ve Schaffer (2007), son 25 yılda eğitime yönelik kapsamlı olarak planlanmış birçok değişim girişiminde bulunulduğunu, ancak bunların birçoğunun sınırlı oranda başarıya ulaştığını belirtmektedirler.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) bünyesinde, eğitimde kalitenin artırılmasına yönelik yenilikçi ve araştırıcılığı esas alan yeni eğitim programlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, öğretmen niteliğini artırma, bilgi çağı insanını yetiştirme, okullarımızı öğrenen örgütler haline getirme, demokratik bir okul kültürü oluşturma gibi hedefleri içeren ve okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar her kademedede eğitimde gelişme ve yenileşmeyi amaçlayan çok sayıda değişim girişimi ise devam etmektedir (Şişman ve Taşdemir, 2008). Kasım 2010'da öğrenci başarısını artırmak, teknolojinin sınıflarda etkin kullanımını sağlamak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığı'nın işbirliği içinde yürüttüğü Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) olarak bilinen bir proje duyurulmuştur. FATİH projesiyle "her okula bilgisayar döneminden her sınıfa bilgisayar" dönemine geçiş amaçlanmıştır. Üç yıl içinde tamamlanması planlanan proje kapsamında sınıflara internete bağlı bilgisayar, akıllı tahta ve projeksiyon cihazının konulacağı belirtilmektedir (Adıgüzel ve diğ. 2011).

Eğitim kurumları ve eğitime ilişkin tüm değişimlerden kuşkusuz ki tüm toplum etkilenmektedir. Özellikle de Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülkede gelişmişlik düzeyinin arttırılabilmesi için eğitimsel alanda yapılacak bir değişim toplumun genelini etkileyecektir. "Eğitim sistemi, yenilikçi elemanları sağlar ve asgari uyumsuzluklarla gerekli değişimlerin cereyanını gerçekleştirir. Yenilikçi elemanlar daha çok okullar yoluyla sağlanır. Bunun için eğitim sisteminin yeniliğe uyması gerekir"(Tezcan, 1981:164). Bunun içindir ki toplumların sosyo-ekonomik açıdan zenginleşmeleri ve refah düzeylerini arttırmaları ancak eğitime verilecek önem ile gerçekleşebilir. Bilgiye daha kolay erişebilmek, çağın gereksinimlerini karşılayabilmek için ise eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı gelişmekte olan bir ülke için temel bir gereksinimdir. Eğitim kurumlarının da kendilerini yenilemesi ve provizyonlarını genişletmesi bakımından sürekli olarak değişimleri takip etmeleri ve kendilerini bu yenilenme sürecine adapte etmeleri gerekmektedir. İşte bu bağlamda bu araştırmanın amacı, eğitim sistemimizde önemli bir role sahip olan okul yöneticilerinin, eğitim sistemindeki inovatif değişimlere yönelik düşüncelerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemler geliştirilmiştir:

1. "Değişim" denilince aklınıza ilk olarak ne gelmektedir?
2. Sizce, eğitim sistemimizde köklü bir değişim yaratması planlanan 4+4+4 eğitim modeline ilişkin görüşleriniz nelerdir? Sisteme ne gibi olumlu yada olumsuz katkıları olacaktır? Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?
3. Fatih projesini eğitim sistemi için dönüşümsel bir değişim olarak görüyor musunuz?
4. Sizce eğitim sistemimizin öncelikli değişim ihtiyacı nedir? Sistemde ne gibi değişimler yapılmalıdır? Bu konudaki önerileriniz nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma nitel bir araştırma türündedir. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması desenine göre çalışılmıştır. Durum çalışması, bir duruma ilişkin etkenler bütüncül bir yaklaşımla araştırılması ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, MEB'e bağlı, Gaziantep Şehitkâmil ve Şahinbey ilçelerinde görev yapan 8 ilköğretim okul müdürü ve 22 müdür yardımcısı oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemindeki amaç, çeşitliliği sağlamak yoluyla evrene genelleme yapmak değil, çeşitlilik arz eden durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin var olduğunu bulmaktır (Şimşek ve Yıldırım).

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Veriler görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmada bilgi toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler araştırmacılar tarafından önceden görüşmecilerden randevular alınarak yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık 15 dakika kadar yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşme sürecinde görüşme niteliğini artırıcı etkenlere sadık kalınarak görüşmeler not edilmiştir.

Veriler betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde kategorisel ve frekans analizi teknikleri kullanılmıştır. Frekans analizi birim ve öğeleri sayısal, yüzdesele ve oransal bir tarzda görülme sıklığını ortaya koymaktır. Kategorisel analiz belli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından bu birimlerin, belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasıdır (Bilgin, 2006: 18–19).

Araştırmada nitel bilgilerin sayısallaştırılması yapılarak güvenilirlik artırılmıştır. Görüşme niteliğini artırıcı ortama sadık kalınması ve görüşmelerin nasıl gerçekleştirildiğinin belirtilmesi araştırmanın dış güvenilirliğini arttırmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin sonuçları ve yorumları katılımcılara (okul idarecilerine) teyit ettirilmiş ve uzman incelemesine başvurulmuştur. Böylece iç geçerlik artırılmıştır. İç güvenilirlik için ise görüşmelerden doğrudan alıntılar alınmıştır.

Araştırmanın betimsel analizi aşamasında temelde şu sıralama izlenmiştir (Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve Şimşek, 2008):

- 1. Verilerin Yazıya Dökülmesi:* Görüşme formları hazırlanmadan önce ilgili alan yazın taraması yapılmıştır. Bu alan yazın taraması sonucunda araştırma soruları oluşturulmuştur. Her bir yönetici için görüşme formu hazırlanmıştır. Her görüşme formunda ise yarı yapılandırılmış dört tane soru bulunmaktadır. Görüşme esnasında elde edilen veriler not alınarak kaydedilmiştir. Görüşme formlarına aktarılan veriler araştırmacılar tarafından tek tek okunarak değerlendirilmiştir. Görüşme formlarına aktarılan verilerin geçerliliğinin sağlanabilmesi için alandan bir uzmanın görüşüne başvurulmuştur.
- 2. Görüşme Kodlama Anahtarının Oluşturulması:* Veriler tek tek okunarak anlamlı birimler bulunmuş, kodlamalar yapılmış ve geçici temalar oluşturulmuştur. Temalar elde edilen verilerin sonucunda oluşturulmuştur. Görüşme formundaki her bir soru birer tema olarak kabul edilmiştir. Toplamda dört tane tema elde edilmiştir. Oluşturulan temalar yardımıyla görüşme kodlama anahtarı oluşturulmuştur.
- 3. Görüşme Verilerinin Kodlama Anahtarına Kodlanması:* Araştırmacılar araştırma verilerinin yazılı olduğu formların tümünü okuyarak, görüşme kodlama anahtarında her görüşe ilişkin olarak uygun temayı kodlamışlardır.
- 4. Kodlamaların Karşılaştırılması ve Güvenirlik:* Araştırmada görüşülen her birey için görüşme kodlama anahtarları doldurulmuştur. Temalara ve kodlara göre veriler betimlenmiş ve doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Elde edilen bu verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Yöneticilerin bilgilerinden yola çıkılarak veriler dört ana tema altında analiz edilmiştir.
- 5. Bulguların Yorumlanması:* Tanımlanan bulguların açıklanması, araştırma soruları ile ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması bu aşamada gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR**Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular**

Tablo 1: “Değişim” Denilince Aklınıza İlk Olarak Ne Gelmektedir?” Alt Problemine İlişkin Alt Temalar Ve Frekansları

	Kodlar	f
Değişim	Yenilik (yenilenme)	14
	Duruma (çağa) uyum	6
	Farklılaşma	4
	Süreçteki değişiklik	3
	Gelişme	1
	Karar alma	1
	Kaos	1
	Fayda	1

Tablo 1. incelendiğinde değişimin ne olduğuna ilişkin yöneticilerin büyük kısmı değişimin yenilik, yenilenme olduğunu belirtmişlerdir. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

Değişim denilince köklü ve kalıcı yenilik yani eskiyi bırakarak yeniyi kullanmak aklıma gelmektedir (M:5).

Değişim, öğrenci, öğretmen ve veli memnuniyetini sağlayan olumlu her tür yeniliktir (MY:14).

Bir yönetici değişimi farklılaşma olarak belirtmiştir. Bunu ise şöyle ifade etmiştir:

Mevcut olanı tümünden veya parçalarıyla oynayarak farklılaştırmaktır(MY:11).

Bir yönetici ise değişimi fayda olarak belirtmiştir. Bunu ise şöyle ifade etmiştir:

Değişim var olan sistemin eksikliklerinin giderilmesine yönelik bir faydadır (MY: 21).

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 2: “Eğitim Sistemimizde Köklü Bir Değişim Yaratması Planlanan 4+4+4 Eğitim Modeline İlişkin Görüşleriniz Nedir? Sisteme Ne Gibi Olumlu Yada Olumsuz Katkıları Olacaktır?” Alt Problemine İlişkin Alt Temalar Ve Frekansları

Kategori	Kodlar		Kodlar	
	Olumlu Katkıları	f	Olumsuz Katkıları	f
4+4+4 eğitim modeli	• İ.Ö. ve O.Ö birbirinden ayrılması	7	Fiziki alt yapı, donanım yetersizliği	13
	• Erken yaşta meslekleşme		• Branş öğretmeni açığı	7
	• Erken yaşta okullulaşma	5	• Seçmeli ders sorunu	5
	• Yaparak, yaşayarak öğrenme	3	Norm fazlası öğretmenler	4
		1	• Okul terkinin artması	4
			Mesai saatlerinin artması	4
			Ön bilgilendirme olmaması	4
			• Kaos oluşumu	2
			Öğretim kalitesinin düşmesi	2
			1.Sınıf öğrencilerinin uyum sorunu	2
			5. Sınıf öğrencilerinin II.kademeye katılması	2
				2
		• Sistemin çıktıları görmek		

Tablo 2. incelendiğinde 4+4+4 eğitim modeline ilişkin olarak okul yöneticilerinin bir kısmı ilköğretim ve Ortaöğretim kademelerinin birbirinden ayrılmasına olanak sağladığı için modelin sisteme olumlu katkılarının olduğunu belirtmişlerdir. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

İlköğretim ve ortaöğretimin birbirinden ayrılmış olması akran grupların birlikte etkinlikte bulunmalarına olanak sağlayacağından dolayı sisteme olumlu katkı yapmıştır. (M:1; MY:19).

4+4+4 eğitim modeline ilişkin olarak okul yöneticilerinin bir kısmı fiziki alt yapı, donanım yetersizliği yaşandığı ile ilgili olarak olumsuzluklar belirtmişlerdir. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

Yeni sistem fiziki yapı ve donanım yetersizliğini daha da arttırmıştır (M:1; MY:4).

Alt yapı tam oluşmadığı için (personel, bina, müfredat alt yapısı) okulları büyük sıkıntıya uğratmıştır (MY:18).

4+4+4 eğitim modeline ilişkin olarak okul yöneticilerinin bir kısmı ise bu sistemin erken yaşta meslekleşmeye olanak sağladığı yönde olumlu görüş belirtmişler. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

Bütün meslek liselerinin ortaokul kısmı açılırsa küçük yaşta meslekleşme başlayacaktır (M:2).

4+4+4 eğitim modeline ilişkin olarak okul yöneticilerinden bir tanesi ise özellikle 5. Sınıfların II.kademeye erken yaşta geçmesinin çocuğun psikolojik açıdan buna uygun olmamasından dolayı sistemin olumsuzluğu olarak görüş belirtmiştir. Bunu ise şöyle ifade etmiştir:

5. sınıf öğrencisi bence hala sınıf öğretmenine ihtiyaç duyulan bir yaştadır. Bundan dolayı 5. Sınıflar mutlaka ilk dört'e dahil edilmelidir (MY:18).

4+4+4 eğitim modeline ilişkin olarak okul yöneticilerinin bir kısmı ise, sistemin ilk çıktılarına göre değerlendirme yapmak gerektiğini belirtmişlerdir. Bunu ise şöyle ifade etmiştir:

Bu sistem henüz çıktıları vermedi bence en azından bu yılın sonunda bir değerlendirme yapılabilir (MY:1).

Olumlu katkı ne olabilir ki diye düşündüğümde bu yılın sonunu bekleyerek yorum yapmanın doğru olduğunu düşünüyorum (MY:3).

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 3:“Fatih Projesini Eğitim Sistemi İçin Dönüşümsel Bir Değişim Olarak Görüyor Musunuz?” Alt Problemine İlişkin Alt Temalar Ve Frekansları

Kategori	Kodlar		Kodlar	
	Olumlu (evet)	f	Olumsuz (hayır)	f
FATİH projesi	• Bilgiye daha hızlı ulaşma	6	• Eğitimcilerin teknoloji kullanım yetersizliği	8
	• Öğrencilerin teknoloji kullanımına katkı sağlama	4	• Gereksiz-pahalı bir yatırım	5
	• Akademik başarıyı arttırması	2	• Sürdürülebilir olmaması	2
	• Yeni ufuklar açması	1	• Üretkenliği azaltması	2
	• Kitap defter yükünden kurtarması	1	• Sosyalleşmeyi engellemesi	1
	• Zamandan tasarruf	1		
	• Okulumuzda uygulanmıyor			3

Tablo 3. incelendiğinde okul yöneticilerinin bir kısmı Fatih projesine ilişkin olarak bilgiye erişimin hızlanması ve öğrencilerin teknoloji kullanımına katkı sağlama bakımından olumlu görüş bildirmişlerdir. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

Teknolojik gelişimi ışık hızında olduğu bir devirde bilgiye daha çabuk ulaşabilmek için tabii ki Fatih projesi olmalıydı, olmalıdır (MY:4).

Öğrencilerin bilgi ve teknolojiyi daha iyi kullanacaklarına inanıyorum (MY:12; M:7).

Bazı okul yöneticileri ise Fatih projesine ilişkin olarak eğitimcilerin teknoloji kullanım yetersizliğinden dolayı olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

Öğretmenlerin bu teknolojiyi kullanabilecek duruma getirilmesi için eğitimlerden geçirilmesi şarttır. Aksi takdirde teknolojiyi getirmişsiniz kullanamadıktan sonra neye yarar (M:2).

Önce öğretmenlerin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir (MY:6).

Bazı okul yöneticileri ise Fatih projesine ilişkin olarak okullarında uygulanmadığından dolayı bilgileri olmadığını belirtmişlerdir. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

Fatih projesi okulumuzda uygulanmıyor. Bu yüzden fazla bir bilgim yok (MY:16, MY:18, MY:22).

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 4:“Sizce Eğitim Sistemimizin Öncelikli Değişim İhtiyacı Nedir? Sistemde Ne Gibi Değişimler Yapılmalıdır? Bu Konudaki Önerileriniz Nelerdir?”Alt Problemine İlişkin Alt Temalar Ve Frekansları

Kategori	Kodlar		Kodlar	
	Sistemin ihtiyacı	f	Öneriler	f
Eğitim Sisteminde Değişim	Amaç ve hedeflerin kesin olarak belirlenmesi	11	Uzun vadeli stratejik planlar yapılması	11
	Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sağlanması	9	Lisansüstü eğitimin teşviki ve hizmet içi eğitimlerin artırılması	9
	Katılımcı bir politika izlenmesi	6	Siyaset üstü eğitim politikası	6
	Fiziki alt yapıların geliştirilmesi	6	benimsenmesi	
	Okulların maddi problemlerinin çözülmesi	4	Sosyal alanlar oluşturulması, donanım	4
	Öğrenci merkezli eğitimin benimsenmesi	4	ihtiyaçlarının karşılanması	
	Kendi kültürümüze uygun bir eğitim sistemi	4	İ.Ö ayrı bütçe ayrılması	4
	Öğretmen yetiştiren kurumlar ile MEB' in uyumlu olması	4	Merkezi sınavların terki	4
	Veli katılımının sağlanması	3	Tarihimizden eğitimle ilgili iyi örnekler	3
	Okul toplum bütünleşmesinin sağlanması	3	almak ve sosyolojiden yararlanmak	
	Öğretim kalitesinin artırılması	3	Pratik ve teorinin uyumlu hale gelmesi	3
	Ezberci eğitimin terk edilmesi		MEB'in veli bilinçlendirme çalışması	2
	Eğitimsel işler ile idari işlerin ayrılması	2	yapması	
	Liyakat'e uygun yönetici ataması	2	Okulların sürekli eğitim merkezlerine dönüştürülmesi	2
	Öğretmen değerlendirme sisteminin yenilenmesi	2	Ölçme değerlendirme sistemimizin yenilenmesi	1
		1	Pratik eğitime önem verilmesi	1
		1	Okullarda ikili yönetici uygulamasının benimsenmesi	1
		1	Bilimsel kriterlere uygun kariyer basamaklarının oluşturulması	1
			Performansa dayalı denetim sisteminin oluşturulması	1

Tablo 4. incelendiğinde yöneticilerin bir kısmı eğitim sistemimizin öncelikli değişim ihtiyaçları arasında öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sağlanması gerektiğini bunun için ise lisans üstü eğitimin teşvik edilmesi ve hizmet içi eğitimlerin artırılması gerekliliği üzerine vurgu yapmışlardır. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

İlk olarak gelişim/değişim öğretmenden başlanmalıdır diye düşünüyorum. Budan dolayı da öğretmenlerimize mesleki gelişimleri için lisansüstü eğitim teşvik edilmeli hatta zorunlu tutulmalıdır.(M3).

Değişime en çok ihtiyacı olan bence öğretmenlerdir. Öncelikle öğretmenlerimizi sürekli eğitimlere tabi tutmalı onların olumsuz davranışlarını olumluya çevirmeliyiz bunun içinde öğretmenler için lisan üstü eğitim mecburi kılınmalı ve hizmet içi eğitimlerle de gelişimleri desteklenmelidir(MY:19).

Bazı yöneticiler eğitim sistemimizde uzun vadeli planlamaların olmadığını amaç ve hedeflerin de açık ve net olarak belirlenmediğini ifade ederek, başarı için uzun vadeli stratejik planlar yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bunu ise şöyle ifade etmişlerdir:

Uzun vadeli düşünmediğimizden günü kurtarmak istediğimizden dolayı bizim politika yapıcılarımız maalesef sistemi yapboza çevirdiler. Amaç ve hedeflerimiz yok. Acilen değişen dünya şartlarını göz önüne alarak uzun vadeli stratejik planlar yapmamız gerekiyor(MY:18).

Eğitim sistemimizin değişimlere uyum sağlayabilecek 40-50 senelik hedefleri olmalı bunun içinde uzun vadeli planlamalar yapılmalıdır(MY:10).

Bir yönetici ise eğitim sistemimizin öncelikli değişim ihtiyacı olarak ezberci eğitim sisteminin terk edilmesi gerektiği söyleyerek, bunun için pratik eğitime ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunu ise şöyle ifade etmiştir:

Eğitim sistemimiz ezbercilikten kurtarılarak, üretkenliğin yaratıcılığın ön planda olduğu pratik eğitim ağırlıklı olmalıdır(MY:5).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Görüşmelerden ortaya çıkan temalar ile ilgili olarak “değişim” kavramı yenilik, yenilenme, durumun(çağın) gerekliliklerine uyum olarak ifade edilmiştir. Değişim ile ilgili kaynaklara ve yapılan çalışmalarda baktığımızda da değişimin yenilik, yenilenme, gelişme, yeniden yapılanma gibi kavramlar ile eş değer olarak kullanıldığını görmekteyiz. Buda göstermektedir ki değişim içinde pekçok anlamı barındıran bir kavramdır. Glatter(1985) ‘in “Değişimin birçok farklı eksenini bulunmaktadır.” İfadesi de bunu doğrulamaktadır.

İkinci tema olan 4+4+4 eğitim modeli ile ilgili bulgulara göre, 4+4+4 eğitim modelinin sisteme olumlu ve olumsuz katkıları saptanmıştır. Bulgulara göre, özellikle ilkökuller ile ortaokulların birbirinden ayrılması, erken meslek seçimine olanak sağlaması sistemin olumlu katkıları arasındadır. Öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak yapılacak bina düzenlemeleri ve ilkökuller 1-2-3 ve 4. Sınıf öğrencisinin ruhsal yapısı ile 5-6-7 ve 8.sınıf öğrencisinin ruhsal yapısının, ilgisinin sosyal etkileşimin birbirinden farklı olması yönünden bu modelin olumlu yönünü göstermektedir. Özellikle okula başlama yaşının erkene çekilmesi bu ayrımın yerinde yapılan bir uygulama olduğunu desteklemektedir. Piaget(1972)’in bilişsel gelişim evrelerine göre 2-6 yaş arasındaki çocuklarda düşünce hala benmerkezcidir ve nesnelere tek bir özelliğe göre sınıflarlar. 7-11 yaş arasındaki çocuklar ise, nesne ve olaylar hakkında mantıklı düşünebilmektedirler. Yani somut kavramlara hakim olmaya başlamışlardır. 11 yaş üzerindeki çocuklar ise soyut önermeler üzerine mantıksal olarak düşünebilmekte ve varsayımları sistematik olarak test edebilmektedirler. Buda bize göstermektedir ki farklı kavrama yeteneğine sahip yaşlarda olan bireylerin kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri akranları ile aynı ortamı paylaşmaları onların bedensel ve zihinsel gelişimleri içinde uygundur. Bu temanın bir diğer bulgusuna göre ise 4+4+4 sisteminin en büyük olumsuzluğu fiziki alt yapı ve donanım eksikliği olarak tespit edilmiştir. Alan yazına baktığımızda bu konuyu destekleyen görüşler yer almaktadır. Yavuz ve Kepceoğlu(2012) bu bulguyu destekleyen sonuçlar bulmuşlardır. Yavuz ve Kepceoğlu(2012)’na göre, okullarımızın fiziki alt yapıları 4+4+4 eğitim sistemine uygun değildir. Yine çeşitli eğitim sendikalarının “fiziki alt yapı yetersizliğinden dolayı birçok okul ikili öğretim yapmak zorunda kalmaktadırlar” yönündeki görüşleri de bulguyu desteklemektedir. Aslında uygulanan sistem ilk çıktılarını vermeden o sistem ile ilgili doğru bir değerlendirme yapmakta çok doğru olmayabilir. Katılımcıların bir kısmı da görüşmelerde bu hususu belirtmişlerdir.

Üçüncü tema olan Fatih projesi ile ilgili bulgulara göre, bilgi çağına uyum ve öğrencilerin teknoloji kullanımına katkı sağlaması açısından fatih projesi katılımcıların bir kısmı tarafından dönüşümsel bir değişim olarak görülmekte iken, eğitimcilerin bu teknolojileri kullanmadaki yetersizliği yönünden, eğitim sisteminin öncelikli ihtiyacının bu olmamasından dolayı ve büyük bir mali külfet oluşturması bakımından doğru zamanda yapılan bir dönüşümsel değişim olarak görülmemektedir. Leh(1998) kendilerini ve yetiştirecekleri bireyleri bilgi toplumuna hazırlayacak olan öğretmenlerin, bilgi toplumunun teknoloji destekli okul kültürünü benimsemesi gerekliliğini vurgulamıştır. Alan yazına baktığımızda Gürol ve arkadaşlarının(2012) çalışmalarında da bilgiye hızlı ulaşmaya ve teknolojiden yeterince faydalanmaya olanak vermesi açısından Fatih projesinin olumlu katkıları olduğu bunun yanı sıra öğretmenlerin adaptasyon sorunu ve öğrencilerin sosyalleşmesini engellemesi bakımından olumsuz katkıları olduğu belirtilmiştir. Yine Adıgüzel(2011)’de yapmış olduğu çalışmada Fatih projesi ile ilgili olarak öğretmenlerin ve yöneticilerin bu teknoloji hakkında bilgilendirilmeleri gerektiği, bu teknolojiye karşı tutumlarının maddi bir yükten ziyade, uzun vadede eğitim kalitesini arttıracak bir teknoloji olarak benimsemeleri ve gerekli teknik desteğin sağlanması gerekliliğini belirtmiştir. Kayaduman ve arkadaşları(2011) da yapmış oldukları çalışmada Fatih projesinin amacına ulaşabilmesinde, bu projenin en büyük uygulayıcıları olan öğretmenlerin yeterlik durumlarının ve alt yapının mevcut durumunun incelenmesinin önemli olduğuna vurgu yapmışlardır. Aslında tüm bu ifadeler baktığımızda Fatih projesine ilişkin belirtilen olumsuz görüşlerin projenin başarılı olması için gereken çözüm önerilerini içerisinde barındırdığı göze çarpmaktadır.

Araştırmanın son teması olan eğitim sistemimizin öncelikli değişim ihtiyaçları ve bu ihtiyaçlarla ilgili öneriler bulgularına göre, sistemin amaç ve hedeflerini kesin olarak belirlenmesi, bu amaç hedeflerin belirlenirken katılımcı bir politika izlenmesi ve sistemin uygulayıcısı olan öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sağlanması katılımcıların büyük bir çoğunluğu tarafından öncelikli değişim ihtiyacı olarak görülmüştür. Bu ve benzeri değişimlerin yapılabilmesi için ise, uzun vadeli stratejik planlar yapılması, lisansüstü eğitimin teşviki ve hizmet içi eğitimlerin arttırılması ve siyaset üstü eğitim politikası benimsenmesi gerekliliği önerilmiştir. Aytaç(2000)'in "Eğitimde stratejik planlama okulların gelecekteki performanslarının arttırılması, başarı ve verimliliğinin yükseltilmesi için önemlidir" ifadesi de bu bulguyu desteklemektedir. Ayrıca fiziki alt yapının geliştirilmesi gerekliliği sistemin değişim ihtiyaçları arasında görülmektedir. Bu bulguda Yılmaz ve Altinkurt(2011)'un yapmış oldukları çalışmada "Fiziki altyapı ve donanım eksikliği sistemin önemli sorunları arasında görülmektedir" bulgusu ile bağdaşmaktadır.

Sonuç olarak, eğitim sistemimizdeki inovatif değişimlerin zamanında, alt yapısı önceden düşünülerek, uzun vadeli stratejik planlar doğrultusunda ve katılımcı bir politika güdülerek yapılması gerekmektedir. Erdoğan(2002)'in "Değişim belli bir sistematığı olan bir süreçtir" ifadesi de bu sonucu desteklemektedir. Çünkü eğitim bir milletin kalkınmışlık göstergesidir ki bu yüzden böylesi önemli bir sistemde hangi yönde olursa olsun bir değişim yapılmak isteniyorsa mutlak suretle bu değişimden etkilenecek paydaşların görüşleri alınarak ve bu değişim alt yapısı önceden düşünülerek yapılmalıdır.

Not: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya'da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen " International Conference on New Trends in Education – ICONTE – 2013 "da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, T., Gürbulak, N., ve Sariçayır, S.(2011). *Akıllı Tahtalar ve Öğretim Uygulamaları*. Musatafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15), 457-471

Aytaç, T. (2000). *Eğitim Yönetiminde Yeni Paradigmalar. Okul Merkezli Yönetim*. Ankara: Nobel Yayın Dağ.Ltd.

Başaran, İ. E. (1996). *Türkiye eğitim sistemi* (3. Basım). Ankara: Yargıcı Matbaası.

Erdoğan, İ. (2002). *Eğitimde Değişim Yönetimi*. Ankara:Pegem A yayıncılık.

Glatter, R, (1985). *The management of school imporvement.Understanding school management*. Philadelphia: Open University Press.

Gürol, M., vd. (2012). *İlköğretim Kademesinde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Fatih Projesi ile ilgili Görüşleri*. Eğitim Teknolojileri Araştırmaları.

Kayaduman, H., vd. (2011).*Eğitimde Fatih Projesinin Öğretmenlerin Yeterlik Durumları Açısından İncelenmesi*. Akademik Bilişim Dergisi, s:1-7.

Piaget, J. (1972). *The moral judgement of the child* (M.Gabain, Çev.). London: Routledge&Kegan Paul Ltd. (Kitabın orijinali 1932 yılında basıldı)

Şişman, M. ve Taşdemir, İ. (2008). *Türk eğitim sistemi*. Pegem Akademi: Ankara.

Tezcan, M. (1981). *Eğitim Sosyolojisine Giriş*. Ankara: Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Fak. Yayınları.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008).*Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*(6.baskı). Ankara: Seçkin Kitapevi.

Yılmaz, K., Altinkurt, Y. (2011).*Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1).